

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Pusztulás fenyegeti a Földtani Intézetet mert nem lehet fűteni*

Forrás: *Az Est*

Br

1924. 9. 14.

(Köt. v. füz.) (

Osztályozás

Tárgy

55(061.1)

Hely

Idő

"1924"

Személy

Pusztulás fenyegeti a Földtani Intézetet, mert nem lehet fűteni

Az őszállat, az ősemlék, a magyar föld gyomrának kincsei

— Az Est tudósítójától —

Künn a Stefánia úton, a Viztorony közvetlen közelében áll a Magyar Királyi Földtani Intézet gyönyörű palotája. Lechner Ödön zsenialitását hirdeti a remekbe készült magyar stílusú épület, amelyet évtizedekkel ezelőtt, nagy ünnepélyességgel nyitott meg I. Ferenc József király. Negyedszázad óta folyik itt a komoly tudományos munka, amelynek nagy hasznát veszi a magyar földművelés, ipar és kereskedelem. Az épületben elhelyezett múzeum szakkörökben európai hírességű és most mégis az a veszély fenyeget, hogy a gyönyörű épület tönkremegy és a laboratóriumokban folyó munka teljesen megakad, mert a Földtani Intézetet

nem lehet többé fűteni.

Ellátogatunk a napokban az intézetbe, amelynek külső falán néhány Böckh János, a világhírű magyar tudós, az intézet első igazgatójának szobra hirdeti a magyar geologia magas színvonalon álló kultúráját. Az intézet jelenleg néptelen, a laboratóriumok üresek, csak dr. Emszt Kálmán fővegyész, osztályvezető geológus végzi munkáját a lombikok között. Ő volt szíves fogadni Az Est munkatársát és informált bennünket arról, milyen veszedelem fenyegeti a Földtani Intézetet és általa a magyar tudományt.

A Földtani Intézetet annak idején központi fűtésre rendezték be, — beszél dr. Emszt — de a nagy kazán, amely az egész épületet több mint huszonöt év óta fűti, annyira megromlott, elrozsdásodott, hogy már valóságos szita és egyáltalában nem fűthető többé. A múlt évben csak nagynehezen tudtunk többé-kevésbé temperált hőmérsékletet tartani az intézetben, idén azonban már

teljesen lehetetlen a fűtés.

A kérdés könnyen volna megoldható, ha a központi fűtés helyett legalább a munkahelyiségekben kályhákat állíthatnánk, amde mikor Lechner Ödön ezt a nagyszerű épületet megkonstruálta, nem is álmodott ilyen nyomorúságos időkről, mint a mostaniak és nem csinált kéménynyílásokat. Eggyetlen kémény sincs a Földtani Intézetben és így a kályhák elhelyezése teljesen lehetetlen, viszont ha át akarnók alakítani, a művészi értékű palota szenvedne kárt. Az intézet igazgatósága felettes hatósága, a földművelési minisztérium útján kérte az új kazán felállítására az engedélyt és a minisztériumban a legmelegebben pártolták ezt a kérést, hozzá is járultak az új kazán felállításához, amelynek költsége

25.000 aranykoronát tesz ki,

a pénzügyminisztérium azonban nem engedélyezte a költséget és

így most ki vagyunk téve annak, hogy a hideg idő beálltával az intézetet bezárjuk. Eltekintve attól, hogy ilyen módon a Földtani Intézet nem tudná teljesíteni hivatását és téli munkájának elmulasztásával pótolhatatlan veszteséget okozna a magyar mezőgazdaságnak és az iparnak, maga az épület is ki van téve annak, hogy fűtés hiányában teljesen tönkremegy. Az épületen ugyanis nincsenek külső esőcsatornák. Lechner Ödön úgy oldotta meg a magyar stílusú palota esztétikai problémáját, hogy az esőcsatornákat mélyen bent a tetőn, a padlások fölött helyezte el. Télvíz idején, mikor megtelnek ezek a csatornák és hirtelen fagy keletkezik, a felgyülemlett víz megfagy és feszítő erejével veszélyezteti az épület épségét, míg ha belülről át vannak fűtve a falak, ez a veszedelem nem forog fenn.

— Az ügy most van a pénzügyminisztériumban fellebbezés alatt.

Kérdést intéztünk a fővegyész úrhoz,

milyen munka folyik most az intézetben.

Mint minden nyáron, geológusaink idén is anyaggyűjtő munkán vannak vidéken. Összesen tizenhatan dolgoznak az intézetben és jelenleg tizenötön járják turista módjára Csonka-Magyarország területét, hogy a téli munkához szükséges anyagot összegyűjtsék. Jelenleg Csonka-Magyarország

szénerületeinek felbecsülése folyik.

— Meg akarjuk állapítani, mennyi szénerületünk maradt és meddig elég az. A gyűjtött anyagokból azután a szén minőségének megbecslése már csak télen történhet, itt bent a laboratóriumokban. Egyidejűleg folyik vidéken a különböző hasznosítható anyagok keresése, valamint Csonka-Magyarország termőtalajának felbecsülése.

A fővegyész úr kalauzolása mellett ezután végigjártuk a műhelyeket. Az alagsorban lévő laboratóriumokban a rendkívül magas hőfokú kemencék izzanak, amelyeknek tüzeiben apró chamotte-csészékben különböző kerámiai anyagok olvadnak. A szobrászati műhelyben

őszállatok esontjaiból állítják össze a teljes esontvázat.

és agyagból ügyes szobrászkéz mintázza éppen az antropológiai mérések alapján megkonstruált ősemlék képmását. Az első emeleten vannak a vegyszeti és geológiai laboratóriumok, kincseket erő felszereléssel.

A második emeleten van a múzeum, amelyet a kommún után csak tavasszal nyitottak meg újra. A fővegyész úr kérdésünkre elmondotta, hogy tavasz óta minden nyitási napon több száz ember látogatja a rendkívül érdekes múzeumot, amelyek európai híre van. A gondosan elrendezett üveg-szekerényekben Nagy-Magyarország összes talajviszonyai, ásványi termékei áttekinthető tudományos feldolgozásban láthatók, rendkívül gazdag a külföldi gyűjtemény is, amelynek legértékesebb része Somssich Tihamér ajándéka, a középső teremben pedig a Ma-

győrországon talált őszállatok csontjai, csontvázai és diluviális nyomai vannak felállítva.

A múzeum tetőzetén mindenütt hatalmas kétujjnyi szélességű repedés bontja meg a finom struktúrát: az elmúlt tél pusztító nyomai. Ha idén nem lehet ezeket a termeket fűteni, pusztulás fenyegeti az egész múzeumot, amelynek másik veszedelmét éppen most hátrítják el. A Földtani Intézet épülete ugyanis a hibás talajviszonyok következtében néhány évvel ezelőtt

süllyedni kezdett.

Mult évben az épület hátsó frontja már több mint öt centiméterrel süllyedt a talajba, úgy hogy el kellett rendelni az alapfalak alátámasztását. Ez a munka most folyik. Kőművesek dolgoznak, akik nyolc méter mélységben ásnak az alapzat alá, hogy azt megfelelő módon alátámasszák.

Lakások is vannak a Földtani Intézet épületében, a portás és a gépész akik állandóan benne és itt van a lakása dr. Szontagh Tamás miniszteri tanácsos, nyugalmazott aligazgatónak is, aki előrehaladott kora miatt mult év tavaszán vonult nyugalomba, de megfelelő lakás híján kénytelen volt továbbra is az épületben maradni.

Mindezt összevéve, nagy nemzeti érdek a Földtani Intézet épületének s a benne folyó tudományos munka megmentése.